

Wspomnienia

ALBRECHT RIECHERS (17.7.1939- 25.8.2012)

Odszedł człowiek wielkiego serca, niezwykłej roztropności i skuteczności działania. Mowa o wykładowcy i pedagogu Albrechcie Riechersie, wieloletnim przewodniczącym Towarzystwa Niemiecko-Polskiego w Hanowerze i członku Zarządu Federalnego Towarzystw Niemiecko-Polskich. Był człowiekiem czynu, nieznużonym w działaniu na rzecz porozumienia i pojednania polsko-niemieckiego, w wymiarze międzypaństwowym, a przede wszystkim między Dolną Saksonią i Wielkopolską. Gdy w 1979 r. został wybrany przewodniczącym hanowersko-dolnosaksońskiego Towarzystwa Niemiecko-Polskiego, tchnął w nie pełnię życia.

Żadne z kilkunastu wówczas na terenie ówczesnej Republiki Federalnej funkcjonujących Towarzystw Niemiecko-Polskich nie mogło w okresie od końca lat 70. do połowy 90. dorównać aktywności „Towarzystwa Riechersa”; tak określano bowiem kolokwialnie to ponad pięciusetosobowe towarzystwo, rządzone roztropnie z siedziby na ulicy Hedwigstrasse 1. Tam bowiem mieściło się wówczas mieszkanie rodziny Riechers, swoisty „mostek kapitański” do wyznaczania kursu dla udanych akcji, realizowanych na różny sposób na rzecz solidarności z Polską, z polskim społeczeństwem. W okresie przed wprowadzeniem stanu wojennego, a zwłaszcza po jego wprowadzeniu, aktywność organizacyjna Albrechta Riechersa i jego najbliższego zespołu koncentrowała się na działalności informacyjno-oświatowej na temat Polski oraz na organizowaniu i wspieraniu akcji charytatywnych. Dziś mówi się kumulatywnie o akcji *Polenhilfe*.

Towarzystwu udało się pozyskać wsparcie ze strony szkół i uczniów, które w okresie stanu wojennego przeprowadzały zbiórki na rzecz społeczeństwa polskiego. Działalnością niewątpliwie strategiczną Towarzystwa było skoncentrowane wieloletnie i systematyczne wspieranie akcji ratowania życia dzieci chorych na leukemię w poznańskiej Akademii Medycznej. Na pytanie skierowane do zespołu lekarzy, odpowiedzialnych za leczenie małych pacjentów, o nakłady niezbędne do nabycia leków (w tym bardzo kosztownych cytotatyków) padła dyplomatyczna odpowiedź: „za zebrane w Hanowerze i przekazane klinice sumy dałoby się zapewne zakupić kilkanaście mercedesów wysokiej klasy”¹. O tej – i nie tylko tej – działalności Towarzystwa z Hanoweru napisał Albrecht Riechers w studium *Pomoc dla Solidarności*, zarówno w wydaniu niemieckim, jak i poszerzonym wydaniu polskim².

¹ H. Orłowski, *Menschlichkeit, Zweckrationalität*, „Dialog” nr 2, 1992, s. 31.

² A. Riechers, *Pomoc dla Solidarności. Przykłady pomocy zachodniemieckiego społeczeństwa i państwa w latach 1980-1982*. Warszawa 2006, wyd. 2. poszerzone.

Albrecht Riechers, wielki przyjaciel Polski i znawca kwestii polsko-niemieckich, był jedną z głównych postaci polsko-niemieckiego dialogu, podjętego w 1991 r. przez Towarzystwo Niemiecko-Polskie w ówczesnej siedzibie Instytutu Zachodniego, w Pałacu Działyńskich na Starym Rynku w Poznaniu. Zainicjował cykl Kongresów Towarzystw Niemiecko-Polskich i Polsko-Niemieckich. Dyskutowano na temat utworzenia obywatelskiego forum, budującego polsko-niemiecką przyszłość na poziomie organizacji obywatelskich, pozarządowych oraz samorządów terytorialnych. Właśnie w Poznaniu przygotowano I Kongres Niemiecko-Polski, który odbył się w maju 1992 r. w Berlinie. Albrecht Riechers zabiegał u samorządowych władz Poznania o organizację następnego spotkania w Poznaniu, co jednak nie spotkało się ani z zainteresowaniem, ani z dobrym przyjęciem w poznańskim urzędzie. Podczas I Kongresu, wspólnie z redaktorem Adamem Krzemińskim, prowadził panel dyskusyjny pod tytułem: „Doświadczenia i organizacja Towarzystw Niemiecko-Polskich i Polsko-Niemieckich”, a podczas II Kongresu w Szczecinie w 1993 r. panel: „Rola środków przekazu i kultury w procesie porozumienia polsko-niemieckiego”.

Po przekazaniu przewodniczenia Towarzystwu Niemiecko-Polskiemu w Hanowerze swoim następcom i przejściu do działalności w Federalnym Związku Towarzystw Niemiecko-Polskich, pozostał nadal kreatorem dobrych relacji pomiędzy Towarzystwami w Hanowerze i Poznaniu, uczestnicząc w wielu projektach, seminariach i konferencjach.

W nocy od redakcji z okazji setnego numeru pisma „Dialog” (w 2012 r.) redaktor naczelny Basil Kerski wymienia Albrechta Riechersa jako jedną z trzech legendarnych postaci, prekursorów polsko-niemieckiego pojednania i budowania współpracy na poziomie międzyludzkim i pomiędzy organizacjami pozarządowymi obu naszych krajów.

Odejście Albrechta Riechersa, podobnie jak wcześniejsza śmierć przewodniczącego Towarzystwa Niemiecko-Polskiego we Wolfsburgu, Horsta Weissa oraz przewodniczącego Towarzystwa Polsko-Niemieckiego w Poznaniu prof. Jerzego Kozłowskiego, to początek zmierzchu dziś już historycznego okresu prężnej działalności Towarzystw w Polsce i w Niemczech. Za zasługi Albrecht Riechers został uhonorowany wielokrotnie, m.in. Federalnym Krzyżem Zasługi.

*Hubert Orłowski
Hubert Owczarek*